

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-350/4717

Ankara

12/10/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Savunma Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 29/8/2001 tarihinde kararlaştırılan "Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Milli Savunma
Esas Kom.	Adalet
Tarih	18.10.2001-1/920
S. No.	0007 K.D. Bşk.
Amirlik	

GENEL GEREKÇE

353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 8 inci maddesine 28/6/1984 tarihli ve 3034 sayılı Kanunla beşinci fıkra eklenmiştir. Bu fıkra ile, teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıt'â komutanları ve kurum amirlerine, soruşturma emri verme yetkilerini, subay ve astsubayların işledikleri suçlar hariç olmak üzere, askerî yargıda yoğunluk gösteren bazı suçlar bakımından (Askeri Ceza Kanununun ağır hapis cezasını gerektiren 63 üncü maddesi ile 66 ncı, 68 inci, 76 ncı maddeleri ve meydana gelen hasar tutarının 50.000 TL.sını geçmemesi halinde 137 nci maddesinde yazılı suçlar) askerî hâkim sınıfından olan adlî müşavirlerine yazılı yetki ile devretme imkanı getirilmiştir.

Uygulamanın zaman içinde yeterli olmaması, komutanların adlî işlemlerinde fazla rahatlama sağlanamaması nedenleriyle, aynı fıkra 9/10/1996 tarihli ve 4191 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiş ve mevcut yetki devri kapsamının sınırları daha da genişletilmek istenmiştir.

Yedek subay aday adayları, fiilen askerlik yükümlülüğü altına girmedikleri için, 353 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca asker kişi sayılmamakta; ancak, aynı Kanunun 11 inci maddesi uyarınca da, işledikleri saklı, bakaya ve yoklama kaçağı suçları nedeniyle askerî mahkemelerde yargılanmaktadırlar.

353 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında yedek subay aday adaylarının işledikleri saklı, bakaya ve yoklama kaçağı suçları yetki devri kapsamında iken; 4191 sayılı Kanunla getirilen düzenlemede yer alan "askerî kişi" sınırlaması ile aynı Kanunun gerekçesinin aksine bir durum yaratılmış ve dolayısıyla yedek subay aday adaylarının işledikleri saklı, bakaya ve yoklama kaçağı suçları için askerî hâkim sınıfında olan adlî müşavirlere yazılı yetki verilebilmesi olanağı ortadan kaldırılmıştır.

Böylelikle, teşkilatında askerî mahkeme bulunan komutanlık ve askerî kurum amirliklerinde, komutanların iş yükleri azalmak yerine artırılmıştır.

Tasarı ile, amaçlanan duruma uygun şekilde düzenleme yapılması ve bürokrasinin azaltılarak, iş gücü tasarrufunun sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1-353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası ile teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıt'â komutan ve askerî kurum amirlerine; subay ve astsubayların işledikleri suçlar dışında kalan askerî kişilerin işledikleri suçlara soruşturma emri verebilme yetkilerini askerî hâkim sınıfından olan adlî müşavirlere devretme imkanı tanınmaktadır.

Yedek subay adaylarından yoklama kaçağı, saklı ve bakaya durumunda olan personel, askerî kişi sayılmadıklarından, maddenin beşinci fıkrasındaki “askerî kişiler” ibaresi dışında kalmaktadırlar. Özellikle tahsil seviyesi yüksek yükümlülerin yoğun olarak yaşadıkları büyük şehirlerde teşkilâtında askerî mahkeme kurulan komutanlık ve askerî kurum amirliklerinin adlî işlemlerinde yedek subay aday adaylarının işledikleri bu suçların fazlalığı nedeniyle büyük bir iş yükü doğmaktadır.

Bu durum, askerî hâkim sınıfından olan adlî müşavirlere yetki devri tanınarak sağlanmak istenen rahatlama ve iş gücü tasarrufunun gerçekleşmesini engellemektedir. Öngörülen değişiklik ile subay ve astsubaylar dışında kalan kişilerle ilgili olarak, askerî hâkim sınıfından olan adlî müşavirlere soruşturma emri verebilme yetkisinin devredilmesine imkan tanınarak; nezdinde askerî mahkeme kurulan komutan ve askerî kurum amirlerinin iş yüklerinin önemli ölçüde azaltılması ve iş gücü tasarrufu sağlanması hedeflenmektedir.

Madde 2-Yürürlük maddesidir.

Madde 3-Yürütme maddesidir.

**ASKERÎ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

Madde 1-25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluŗu ve Yargılama Usulü Kanununun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası aŗağıdaki Şekilde deęiŗtirilmiŗtir.

“Teŗkilatında askerî mahkeme kurulan kıt’â komutanı veya askerî kurum amiri, subay ve astsubayların iŗledikleri suŗlar dıŗında, diğer kiŗilerin iŗledikleri suŗlara ait suŗ evrakını, soruŗturma yapılması istemiyle askerî savcılığa göndermek üzere askerî hâkim sınıfından olan adlî müŗavirlere yazılı yetki verebilir. Yetki verilen konularda kıt’â komutanı veya kurum amirine tanınan kanunî yetkiler adlî müŗavirler tarafından kullanılır.”

T/ 246

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Unur

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

<i>[Signature]</i> D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	<i>[Signature]</i> H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	<i>[Signature]</i> M.YILMAZ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	<i>[Signature]</i> Prof.Dr. H.ÖZKAN K.DERVİŞ Devlet Bakanı V.
<i>[Signature]</i> A.K.TANRIKULU Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> M.KEÇİLİLER Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> H.GEMİCİ Prof.Dr.S.S.GÜREL Devlet Bakanı V.	<i>[Signature]</i> F.BAL Devlet Bakanı
<i>[Signature]</i> N.ARSEVEN Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> M.YILMAZ Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> Prof.Dr.F.MIRZAOĞLU Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> Dr.Y.KARAKOYUNLU Devlet Bakanı
<i>[Signature]</i> H.GEMİCİ Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
<i>[Signature]</i> Prof.Dr.F.MIRZAOĞLU Prof.Dr.A.ÖZKAN Devlet Bakanı V.	<i>[Signature]</i> R.ÖZKAN Devlet Bakanı	<i>[Signature]</i> Prof.Dr.H.ŞTÜRK Adalet Bakanı	<i>[Signature]</i> S.ÇAKMAKOĞLU Millî Savunma Bakanı
<i>[Signature]</i> A.K.YÜCELEN İçişleri Bakanı	<i>[Signature]</i> İ.CEM Dışişleri Bakanı	<i>[Signature]</i> S.ORAL Maliye Bakanı	<i>[Signature]</i> M.ROSTANCIÖĞÜ Millî Eğitim Bakanı
<i>[Signature]</i> K.YE Bayanlık ve İşleri Bakanı	<i>[Signature]</i> Doç.Dr.Ö.ÖZKAN Sağlık Bakanı	<i>[Signature]</i> Ö.V.ÖZKAN Ulaştırma Bakanı	<i>[Signature]</i> Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köylüleri Bakanı
<i>[Signature]</i> Y.ÖKÜYAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	<i>[Signature]</i> A.K.TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	<i>[Signature]</i> Z.ÇAKAN	<i>[Signature]</i> M.İ.TALAY